C/2026/3538

22.7.2026

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto

Strateginen standardointi sisämarkkinoiden vahvistamiseksi

(oma-aloitteinen lausunto)

(C/2026/3538)

Esittelijä: **Angelo PAGLIARA**

Neuvonantaja(t)	Silvia BORELLI (esittelijän neuvonantaja)
Komitean täysistunnon päätös	19.2.2026
Oikeusperusta	työjärjestyksen 52 artiklan 2 kohta
Vastaava jaosto	”sisämarkkinat, tuotanto ja kulutus”
Hyväksyminen jaostossa	15.4.2026
Hyväksyminen täysistunnossa	29.4.2026
Täysistunnon numero	605
Äänestystulos (puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	184/0/7

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK) korostaa, että osallistavuus on olennaisen tärkeää eurooppalaisen standardointijärjestelmän legitiimiyden ja tehokkuuden varmistamiseksi, ja kehottaa siksi vahvistamaan pk-yritysten, ammattiliittojen ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden osallistumista muun muassa antamalla niille riittävää taloudellista tukea ja parantamalla niiden mahdollisuuksia päästä mukaan standardointitoimintaan. Samanaikaisesti tulee tehostaa järjestelmää ja taata sille kestävä rahoitus kansallisella tasolla.

1.2 ETSK pyytää Euroopan komissiota vahvistamaan asetuksen (EU) N:o 1025/2012 ([1]) tulevan tarkistuksen yhteydessä yksiselitteisesti, että eurooppalaisen standardoinnin on pysyttävä EU:n lainsäädäntöä tukevana teknisenä välineenä ja ettei sillä saa puuttua asioihin, jotka voivat kuulua unioni-, jäsenvaltio-, toimiala-, alue-, paikallis-, yritys- tai toimipaikkatason työmarkkinavuoropuhelun piiriin ([2]).

1.3 ETSK suosittaa, että tarkistetussa asetuksessa säädettäisiin selkeästä puuttumattomuusperiaatteesta, jonka tarkoituksena olisi varmistaa, että standardeilla ei säännellä työmarkkinaosapuolten vuoropuheluun liittyviä kysymyksiä eikä vaikuteta tällaisiin kysymyksiin välillisesti ([3]).

1.4 ETSK kehottaa ottamaan käyttöön kaikkiin Euroopan komission standardointipyyntöihin sovellettavan ennakkoarviointimekanismin, jonka puitteissa voidaan tarkistaa standardien kohdeala ja mahdolliset perusoikeuksiin, sosiaalilainsäädäntöön ja työmarkkinaosapuolten oikeuksiin kohdistuvat vaikutukset ennen standardointiprosessin aloittamista.

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1025/2012, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, eurooppalaisesta standardoinnista, neuvoston direktiivien 89/686/ETY ja 93/15/ETY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 94/9/EY, 94/25/EY, 95/16/EY, 97/23/EY, 98/34/EY, 2004/22/EY, 2007/23/EY, 2009/23/EY ja 2009/105/EY muuttamisesta ja neuvoston päätöksen 87/95/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 1673/2006/EY kumoamisesta (EUVL L 316, 14.11.2012, s. 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2012/1025/oj).

([2]) Ks. EAY:n, BusinessEuropen, SMEunitedin ja SGI Europen allekirjoittama yhteinen kirje aiheesta *Standardisation bodies must refrain from issuing social standards,* 27. kesäkuuta 2025.

([3]) Ks. EAY:n, BusinessEuropen, SMEunitedin ja SGI Europen allekirjoittama yhteinen kirje aiheesta *Standardisation bodies must refrain from issuing social standards,* 27. kesäkuuta 2025.

1.5 ETSK kehottaa tekemään eurooppalaisesta standardointijärjestelmästä nykyistä avoimemman ja helpommin lähestyttävän muun muassa parantamalla yhdenmukaistettujen standardien yleistä saatavuutta ja antamalla selkeämpää tietoa teknisten komiteoiden kokoonpanosta ja toiminnasta. Tarkoituksena on varmistaa avoimuus, järjestelmän taloudellinen kestävyys sekä teollis- ja tekijänoikeuksien suojelu eurooppalaisissa standardointiorganisaatioissa.

1.6 ETSK painottaa tarvetta tehostaa EU:n kantojen koordinointia kansainvälisissä standardointielimissä, jotta pystyttäisiin huolehtimaan siitä, että maailmanlaajuiset standardit ovat linjassa EU:n lainsäädännön, poliittisten tavoitteiden ja korkean suojelutason kanssa.

1.7 ETSK kehottaa Euroopan komissiota varmistamaan, että vammaiset henkilöt saavat direktiivin (EU) 2019/882 mukaisesti täydet mahdollisuudet osallistua eurooppalaisten ja kansallisten standardointielinten toimintaan: muun muassa menettelyjen, aineistojen, tilojen sekä tieto- ja viestintäteknisten järjestelmien on oltava esteettömiä. Lisäksi on turvattava asetuksen (EU) N:o 1025/2012 ([4]) liitteen III eheys ja säilytettävä sen rakenne.

1.8 ETSK korostaa, että eurooppalaisen standardoinnin on pysyttävä sisämarkkinoiden, teollisuuden kilpailukyvyn ja EU:n avoimen strategisen riippumattomuuden keskeisenä edistämisvälineenä. Tarkistetussa asetuksessa olisi varmistettava järjestelmän pysyminen teollisuusvetoisena ja taattava yhteiskunnan sidosryhmille ja pk-yrityksille mahdollisuus osallistua vaikuttavalla tavalla. Tämä edellyttää menettelyjen yksinkertaistamista, yhä tehokkaampaa valmiuksien kehittämistä sekä kyseisten tahojen edustuksen kasvattamista teknisissä komiteoissa. Standardit voivat tarjota pk-yrityksille ja ylipäätään sisämarkkinoille poikkeuksellisia taloudellisia mahdollisuuksia, sillä ne ovat paitsi keskeisiä välineitä vaatimusten noudattamisen varmistamiseksi myös kasvuinvestointi.

2. **Taustatietoa**

2.1 ETSK antaa tällä oma-aloitteisella lausunnolla ennakkoon panoksensa Euroopan komission ilmoittamaan EU:n standardointikehyksen tulevaan tarkistukseen, johon liittyvä lainsäädäntöehdotus on odotettavissa vuoden 2026 kolmannella neljänneksellä. Komitea pitää tarkistusta oikea-aikaisena tilaisuutena vahvistaa sisämarkkinoita ja EU:n avointa strategista riippumattomuutta ja varmistaa samalla, että standardointi pysyy luotettavana, avoimena ja osallistavana teknisenä välineenä.

2.2 Standardeilla olisi vastaisuudessakin tuettava Euroopan ja etenkin pk-yritysten kilpailukykyä ja innovointia, ja niissä olisi noudatettava kaikilta osin EU:n arvoja ja unionin säännöstöä ja kunnioitettava työmarkkinavuoropuhelun institutionaalista rakennetta. Kehittämiseen ja soveltamiseen liittyvien standardien olisi samanaikaisesti edistettävä työntekijöiden, kuluttajien ja ympäristön suojelun korkeaa tasoa.

2.3 Standardeilla on yhä suurempi merkitys teollisuuden kilpailukyvyn kannalta, ja ne parantavat eurooppalaisten arvoketjujen häiriönsietokykyä ja vaikuttavat työn organisointiin. Koska standardien vaikutus työn organisointiin, digitaaliteknologian käyttöönottoon ja ihmisten ja koneiden väliseen vuorovaikutukseen kasvaa jatkuvasti, niitä kehitettäessä olisi kiinnitettävä asianmukaista huomiota siihen, miten ne saattavat vaikuttaa työoloihin ja -ehtoihin, työntekijöiden turvallisuuteen ja osaamiseen, kuluttajiin, ympäristöön sekä pk-yritysten resursseihin ja osaamispääomaan.

2.4 Euroopan komissio korostaa asetusta (EU) N:o 1025/2012 koskevassa arvioinnissaan (SWD(2025) 170 final), että Euroopan standardointiympäristö on muuttunut asetuksen voimaantulon jälkeen merkittävästi. Muuttunut geopoliittinen tilanne, vihreään ja digitaaliseen siirtymään liittyvä teknologian nopea kehitys sekä tarve parantaa standardointikoulutusta ja -osaamista ovat luoneet uusia haasteita. Euroopan komissio painottaakin, että asetuksessa on hyödynnettävä koko se strateginen potentiaali, jonka eurooppalaiset standardit tarjoavat häiriönsietokykyisten, vihreiden ja digitaalisten sisämarkkinoiden edistämiseksi sekä sen mahdollistamiseksi, että EU saavuttaa standardoinnissa jälleen maailmanlaajuisen johtoaseman. Tämä tarkoittaa myös sitä, että kansalaisyhteiskunnan organisaatioita, ammattiliittoja ja pk-yrityksiä edustavien sidosryhmien valmiuksia osallistua tehokkaasti standardointiprosesseihin on tarvittaessa vahvistettava.

([4]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/882, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2019, tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksista (EUVL L 151, 7.6.2019, s. 70, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj).

3. **Yleishuomiot: eurooppalaisen standardointiprosessin haasteet**

3.1 Kansallisista, eurooppalaisista ja kansainvälisistä standardointijärjestelmistä on muodostunut kahden viime vuosikymmenen aikana yhä tiiviimmin yhteen punoutuva (kansallisten, eurooppalaisten ja kansainvälisten standardointielinten) ekosysteemi. Muutoksen tuloksena eurooppalaiset standardit saavat yhä useammin alkunsa kansainvälisellä tasolla. Tämä aiheuttaa eurooppalaisille standardeille uusia haasteita muun muassa strategisen riippumattomuuden ja Made in Europe -toimintamallin näkökulmasta. Vahvistamalla Euroopan kansainvälistä johtajuutta voidaan suojella sen etuja.

3.1.1 ETSK näkee useita rakenteellisia haasteita, jotka olisi ratkaistava, jotta sisämarkkinoista saataisiin vahvemmat ja eurooppalaisesta standardointijärjestelmästä entistä legitiimimpi ja tehokkaampi.

3.1.2 Ripeyttä ja ennustettavuutta on parannettava vähentämällä viivästyksiä koko ketjussa Euroopan komission tekemistä pyynnöistä aina standardien laadintaan, arviointiin ja julkaisemiseen saakka. Samanaikaisesti on turvattava kaikkien sidosryhmien osallistuminen, yhteisymmärryksen rakentaminen ja tekninen laatu. Järjestelmän nopeutta ja reagointikykyä voitaisiin parantaa esimerkiksi sovittamalla työmäärä ja käytettävissä olevat resurssit, muun muassa asiantuntija- ja sihteeristöresurssit, yhteen ennen standardointityön aloittamista. Olisi myös harkittava yhdenmukaisiin standardeihin viittaamisen nopeuttamista siten, että käyttöön otetaan avoimet ja sitovat menettelyt, joihin liittyen asetetaan selkeät määräajat ja arviointiperusteet ja tehostetaan yhdenmukaistetuista standardeista kuultavien tahojen ja teknisten asiantuntijoiden välistä tiedonvaihtoa.

3.1.3 Yhdenmukaistettujen standardien oikeudellinen ja tekninen laatu on varmistettava, jotta standardit olisivat täysin toimeksiantojen ja EU:n oikeudellisten vaatimusten mukaisia ja jotta hylkäämisten, tarkistusten ja kiistojen määrä vähenisi. Laatua olisi vaadittava myös siltä osin, että standardeilla olisi osaltaan varmistettava liitteessä III tarkoitettujen organisaatioiden edustamien sidosryhmien intressien suojelun korkea taso.

3.1.4 Osallistavuus ja tasapainoinen osallistuminen ovat olennaisen tärkeitä. Standardien legitiimiyden ja sovellettavuuden parantamiseksi olisi edistettävä pk-yritysten ja yhteiskunnan sidosryhmien, kuten ammattiliittojen, kuluttajien ja ympäristöalan sidosryhmien, osallistumista sekä eurooppalaisissa että kansallisissa standardointielimissä.

3.1.5 Avoimuus ja helppo saatavuus on taattava, sillä yhdenmukaistetuilla ja yhdenmukaistamattomilla standardeilla on merkitystä.

3.1.6 Hallintojärjestelyjä ja kannustimia on parannettava, jotta voidaan varmistaa vastuuvelvollisuus ja kyky reagoida poliittisiin painopisteisiin etenkin nopeasti kehittyvillä vihreillä ja digitaalisilla aloilla.

3.1.7 Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä standardeihin, jotka koskevat kehitteillä olevia teknologioita, kuten tekoälyä, digitaalisia alustoja ja pitkälle vietyä automaatiota, jotka voivat muuttaa työn organisointia ja ihmisten ja koneiden välistä vuorovaikutusta merkittävästi.

3.1.8 Tarkistetulla asetuksella on turvattava työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla. Standardeilla ei saa puuttua asioihin, jotka voivat kuulua työmarkkinavuoropuhelun piiriin. Eurooppalaiset työmarkkinaosapuolet ovat täysin samaa mieltä tästä EU:n perussopimuksiin pohjautuvasta periaatteesta ([5]).

4. **Ehdotuksia lainsäädännön kehittämiseksi**

4.1 Asetus (EU) N:o 1025/2012 koskee ainoastaan sellaisia standardeja, jotka tukevat unionin lainsäädäntöä ja politiikkaa. Niiden lisäksi on olemassa yhdenmukaistamattomia (kansallisia, eurooppalaisia ja/tai kansainvälisiä) standardeja: sellaisia, joihin viitataan suoraan EU:n lainsäädännössä, ja lisäksi tuntematon määrä kansalliseen sääntelyyn sisällytettäviä standardeja. Näitä kahta standardikokoelmaa, jotka täydentävät selkeästi yksilöityjä yhdenmukaistettuja standardeja, ei edelleenkään tunneta kovin laajalti. Standardoinnilla ja standardeilla on siis paljon suurempia vaikutuksia sisämarkkinoihin kuin tällä hetkellä tiedostetaan.

([5]) Ks. EAY:n, BusinessEuropen, SMEunitedin ja SGI Europen allekirjoittama yhteinen kirje aiheesta *Standardisation bodies must refrain from issuing social standards,* 27. kesäkuuta 2025.

4.2 Euroopan komission olisikin kehitettävä välineitä standardointielinten laatimien yhdenmukaistamattomien standardien vaikutusten arvioimiseksi. Nämä standardit nimittäin vaikuttavat sisämarkkinoihin ja myös yritysten käyttäytymiseen näillä markkinoilla. Useissa EU:n säädöksissä sitä paitsi viitataan yhdenmukaistamattomiin standardeihin, ja niiden soveltaminen on siten joissakin tapauksissa pakollista.

4.3 ETSK kannattaa periaatetta, jonka mukaan standardoinnin on pysyttävä teknisluonteisena toimintana eikä sillä saisi säännellä työmarkkinavuoropuhelun ja keskitetyn sopimisen piiriin kuuluvia asioita, kuten työooloja ja -ehtoja, työntekijöiden oikeuksia tai henkilöstöhallintoon liittyviä kysymyksiä. Euroopan komission olisi laadittava suuntaviivat selkeän puuttumattomuusperiaatteen käyttöönotosta. Olisi todettava selväsanaisesti, että standardit eivät saa vaikuttaa millään tavoin jäsenvaltioissa ja unionin tasolla tunnustettujen perusoikeuksien käyttämiseen, oikeuteen neuvotella, tehdä ja panna täytäntöön työehtosopimuksia eivätkä mihinkään EU:n ja kansallisen tason työmarkkinavuoropuhelun piiriin kuuluvaan asiaan.

4.4 ETSK tähdentää, että vapaaehtoisilla teknisillä standardeilla ei voida eikä saa puuttua aloihin, jotka lain mukaan kuuluvat säännellyille ammateille. Teknisillä standardeilla ei etenkään voida säännellä tietyille toimijoille varattuja ammatillisia toimintoja, alalle pääsyn vaatimuksia, ammattiosaamista tai eettisiä normeja, sillä ne kuuluvat yksinomaan lainsäätäjien vastuulle ja ammattien sääntelyn piiriin.

4.5 Jokaisen standardointipyynnön yhteydessä olisi edellytettävä kohdealan ennakkoarviointia, jotta voidaan selvittää, onko olemassa vaaraa päällekkäisyydestä työmarkkinavuoropuhelun, perusoikeuksien, sosiaalilainsäädännön tai lailla säännellyille ammateille varattujen alojen kanssa. Kaikissa standardointipyynnöissä olisi näin ollen ilmoitettava, vaikuttavatko ne näihin aloihin ja missä määrin. Jos vaaroja havaitaan, Euroopan komission sekä standardointielinten ja niiden teknisten komiteoiden olisi asetettava vaihtoehtoiset välineet etusijalle.

4.6 Eurooppalaisten ja kansallisten standardointielinten sekä niiden yhteyteen perustettujen teknisten komiteoiden on taattava kuluttajajärjestöille ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioille, ympäristöalan sidosryhmille, ammattiliitoille ja pk-yrityksille tasapuoliset osallistumismahdollisuudet. Merkityksellisen osallistumisen takaamiseksi standardointielinten olisi poistettava taloudelliset ja hallinnolliset esteet mahdollisimman tarkoin sallimalla kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden, ammattiliittojen ja pk-yritysten osallistua standardointitoimintaan vapaasti. Myös esteettömyys vammaisten henkilöiden kannalta olisi varmistettava. Lisäksi näille organisaatioille olisi tarjottava riittävät taloudelliset resurssit, valmiuksienkehittämisohjelmia ja standardointikoulutusta niiden teknisen asiantuntemuksen vahvistamiseksi sekä eurooppalaisella että kansallisella tasolla. Tätä varten olisi otettava käyttöön mekanismeja, joiden kautta voidaan jakaa uudelleen standardointielinten toimintaan osallistumisesta maksettuja maksuja ja kanavoida niitä liitteessä III tarkoitetuille organisaatioille.

4.7 ETSK korostaa, että eurooppalaisen standardoinnin on pysyttävä sisämarkkinoiden, teollisuuden kilpailukyvyn ja EU:n avoimen strategisen riippumattomuuden keskeisenä edistämisvälineenä. Asetuksen tarkistuksen yhteydessä olisi yksinkertaistettava menettelyjä, tehostettava valmiuksien kehittämistä ja kasvatettava pk-yritysten edustusta teknisissä komiteoissa, jotta nämä yritykset voivat osallistua standardointitoimintaan vaikuttavalla tavalla. Standardit voivat tarjota pk-yrityksille ja ylipäätään sisämarkkinoille poikkeuksellisia taloudellisia mahdollisuuksia, sillä ne ovat paitsi keskeisiä välineitä vaatimusten noudattamisen varmistamiseksi myös kasvuinvestointi.

4.8 ETSK peräänkuuluttaa avoimia standardointimenettelyjä. Eurooppalaisten ja kansallisten standardointielinten olisi julkaistava teknisten komiteoiden kokoonpano verkkosivuillaan.

4.9 Standardien rajoittamattomasta ja vapaasta saatavuudesta on niiden kasvavan merkityksen vuoksi sukeutumassa oikeusvaltio- ja avoimuuskysymys. ETSK suosittaa sen varmistamista, että tarjolla on ainakin helposti hyödynnettävissä oleva ja maksuton oikeus tutustua standardeihin esteettömästi, ja kehottaa selkeyttämään julkisen saatavuuden varmistamiseen liittyviä vastuita. Samanaikaisesti olisi pidettävä huolta järjestelmän taloudellisesta kestävyydestä sekä teollis- ja tekijänoikeuksien suojelusta.

4.10 EU:n olisi tarkistettava standardointialan kansainvälistä strategiaansa erityisesti Kansainvälisessä standardisoimisjärjestössä (ISO) ja sähköalan kansainvälisessä standardisointijärjestössä (IEC). Olisi huolehdittava siitä, etteivät kansainväliset standardit vesitä turvallisuuteen, terveyteen ja kestävyyteen liittyvää EU:n kehystä, eli muun muassa siitä, että kansainväliset standardit ovat linjassa kansainvälisesti tunnustettujen työelämän normien sekä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelun kanssa. Euroopan unionin olisi myös estettävä se, että sisämarkkinoilla alettaisiin soveltaa ilman suojatoimia unionin arvojen ja lainsäädännön kanssa ristiriidassa olevia standardeja. Tämän riskin vähentämiseksi EU:n standardointiasetuksessa olisi säädettävä, että tuotetta tai palvelua voidaan tarjota sisämarkkinoilla vain, jos se on asetusta noudattavien standardointielinten laatimien, äänestämien ja julkaisemien standardien mukainen.

5. **Suuntaviivat asetuksen (EU) N:o 1025/2012 tarkistamista varten**

5.1 ETSK korostaa, että yhdenmukaistettujen standardien olisi tuettava lainsäädännön teknistä täytäntöönpanoa mutta niistä ei saisi tulla sääntelyvälinettä. Tällaisilla standardeilla ei saa korvata tai heikentää sosiaalilainsäädäntöä tai työehtosopimuksia eikä myöskään puuttua niihin. Euroopan komission ei siis pitäisi yhtä tai useampaa eurooppalaista standardia pyytämällä vaikuttaa oikeuteen neuvotella, tehdä ja panna täytäntöön työehtosopimuksia tai oikeuteen ryhtyä työtaistelutoimiin, eikä sen pitäisi myöskään puuttua asioihin, joita säännellään Euroopan tai kansallisen tason työmarkkinavuoropuhelun kautta.

5.2 Jotta yhdenmukaistetut standardit pysyisivät luonteeltaan teknisinä, Euroopan komission olisi arvioitava jokaisessa tällaista standardia koskevassa pyynnössä mahdollisia vaikutuksia työmarkkinavuoropuheluun, perusoikeuksiin tai sosiaalilainsäädäntöön. Asetuksen (EU) N:o 1025/2012 22 artiklalla perustetun komitean olisi sen jälkeen tarkastettava arvio ja ilmoitettava asiasta liitteessä III tarkoitetuille organisaatioille. Niille tulee antaa mahdollisuus esittää näkemyksensä Euroopan komission pyynnön kohdealasta.

5.3 Euroopan puolustuksen kaltaisilla kriittisillä politiikanaloilla, joiden sääntelyssä olisi vältettävä ulkoista vaikutusta ja joilla Euroopan strategisesta riippumattomuudesta olisi pidettävä tiukasti kiinni, Euroopan komission on voitava laatia yhteisiä eritelmiä sen sijasta, että se pyytäisi eurooppalaisia standardointielimiä laatimaan eurooppalaisia standardeja. Euroopan komission on varmistettava, että kaikki asiaankuuluvat sidosryhmät pääsevät osallistumaan yhteisten eritelmien laatimiseen.

5.4 Laadun olisi edelleen mentävä nopeuden edelle. Vaikka menettelyjä on virtaviivaistettava digitalisaation ja paremman suunnittelun avulla, tiukemmat aikataulut eivät saa merkitä heikennyksiä seikkaperäisiin keskusteluihin, joita EU:n politiikkojen ja arvojen mukaisten korkealaatuisten standardien laatimiseksi tarvitaan. Nopeuteen ei siis saisi pyrkiä osallistavuuden ja yhteisymmärryksen kustannuksella. Laadittaessa standardeja, jotka vaikuttavat työpaikoilla käytettäviin laitteisiin, digitaalisiin järjestelmiin tai ihmisten ja koneiden väliseen vuorovaikutukseen, olisi lisäksi varmistettava, että työntekijöiden turvallisuuteen, terveyteen ja ergonomiaan liittyvät näkökohdat otetaan kaikilta osin huomioon suunnitteluvaiheesta alkaen.

5.5 Osallistavuus on nähtävä legitiimiyden ehtona, ja tältä pohjalta on huolehdittava teollisuuden – myös pk-yritysten – sekä kuluttajajärjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden, ympäristöalan sidosryhmien ja ammattiliittojen tasapainoisesta osallistamisesta ja tukemisesta riittävin resurssein. Liitteessä III tarkoitetuille organisaatioille olisikin annettava lisää taloudellista tukea, ja niiden rooli olisi taattava ja säilytettävä. Eurooppalaiset sidosryhmien organisaatiot ovat järjestelmän keskeinen osatekijä, ja niiden asema on turvattava tarvittavan demokraattisen valvonnan ja EU:n arvojen edistämiseksi. Olisi huolehdittava siitä, että kansainväliseltä pohjalta käyttöön otettavat eurooppalaiset standardit eivät ole ristiriidassa EU:n tavoitteiden kanssa eivätkä vesitä unionin politiikkaa tai lainsäädäntöä.

5.6 Osallistavuuden toteuttamiseksi käytännössä ja standardointijärjestelmän legitiimiyden varmistamiseksi asetuksen 6 artiklan (”Pk-yritysten mahdollisuudet hyödyntää standardeja”) 1 kohtaa olisi muutettava. Tällä hetkellä tässä asetuksen kohdassa listataan toimenpiteitä, joita kansalliset standardointielimet voivat toteuttaa edistääkseen pk-yritysten osallisuutta, osallistumismahdollisuuksia ja tosiasiallista osallistumista standardointiin kansallisella tasolla, mutta luettelo ei ole tyhjentävä eikä sitova. Asetuksen 6 artiklan 1 kohta on johtanut käytännössä siihen, että pk-yrityksillä on eri jäsenvaltioissa epäyhtenäiset mahdollisuudet osallistua. Nykyisestä toimenpideluettelosta ja kaikista siihen sisältyvistä säännöksistä olisi tehtävä velvoittavia sekä pk-yritysten että kuluttajajärjestöjen, ympäristöalan sidosryhmien ja ammattiliittojen osalta. Lisäksi olisi taattava ja turvattava näiden eri sidosryhmien asema Euroopan tasolla tukeutumalla liitteessä III tarkoitettuihin organisaatioihin.

5.7 ETSK kehottaa varmistamaan Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön ([6]) mukaisesti, että tarjolla on ainakin helposti hyödynnettävissä oleva ja maksuton oikeus tutustua standardeihin esteettömästi tähän soveltuvan internetportaalin kautta, sekä selkeyttämään julkisen saatavuuden varmistamiseen liittyviä vastuita. Samanaikaisesti on pidettävä huolta järjestelmän taloudellisesta kestävyydestä sekä teollis- ja tekijänoikeuksien suojelusta eurooppalaisissa standardointiorganisaatioissa.

5.8 Standardoinnilla olisi edistettävä kestävää kilpailukykyä, innovointia, tuottavuutta ja häiriönsietokykyä ottaen samanaikaisesti huomioon turvallisuus, terveys ja ympäristö.

5.9 ETSK kehottaa sisällyttämään tarkistettuun asetukseen vaatimuksen, jonka mukaan standardointielinten tulee noudattaa EU:n standardointiasetusta, kun ne laativat standardeja, joista tulee yhdenmukaistettuja eurooppalaisia standardeja, äänestävät tällaisista standardeista tai julkaisevat niitä.

([6]) Euroopan unionin tuomioistuin, C-588/21 P (Malamud), C-160/20 ja C-613/14 (James Elliott).

5.10 Seurantaa ja vastuuvelvollisuutta olisi vahvistettava selkeillä aikatauluja, laatua, osallistavuutta ja vaikutuksia koskevilla indikaattoreilla sekä tarvittaessa korjausmekanismeilla. Kansallisen tason toimenpiteitä voitaisiin panna toimeen muuttamalla asetuksen 6 artiklan 3 kohtaa siten, että kansalliset standardointielimet velvoitetaan keräämään ja asettamaan saataville tietoja sidosryhmien osallistamisesta standardointiin kansallisella tasolla.

Bryssel 29. huhtikuuta 2026.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Séamus BOLAND